

Helseundersøkelsen hos Irish Softcoated Wheaten Terrier 1998

Svargjennomgåelsen er utført av Tora Ziesler, veileder Ellen Skancke.
Her kommer konklusjonen på helseundersøkelsen.

KONKLUSJON

Det er mange problemer knyttet til bruk av en slik form for spørreundersøkelse, der formålet er å innhente informasjon om hundens helse:

- a) *langt fra alle eiere besvarer spørreskjemaene og returnerer dem.*
- b) *ikke alle besvarer samtlige spørsmål og underspørsmål.*
- c) *det er svært vanskelig å lage spørreskjemaer som er eksakte, oversiktlige, forståelige og lette å fylle ut, samtidig som resultatene også skal kunne bearbeides og gi et riktig bilde av populasjonen.*
- d) *hundeeiere har for liten kunnskap om ulike sykdommer til å kunne besvare spørreskjemaene korrekt.*

Dette er faktorer som har gjort det vanskelig å tolke en del av svarene også i denne undersøkelsen. Selv om spørsmålene til dels har vært lite eksakte, har helseundersøkelsen likevel fanget opp sentrale helseproblemer innen rasen. Informasjonen er viktig og vil være nyttig i det videre avlsarbeid. Etter gjennomarbeidelse av materialet, må det kunne konkluderes med at den generelle helsetilstanden hos Irish softcoated wheaten terrier er god. Dette er i samsvar med de fleste eierens egen oppfatning.

Undersøkelsen viser imidlertid at det forekommer relativt store gemyttproblemer. Hos 76 eiere (16,8 %) svarte ikke hundens gemytt til de forventninger eierne hadde da de valgte nettopp denne rasen. Gemyttproblemer ble beskrevet hos 93 hunder (19 %), og var oppgitt som dødsårsak hos en tredjedel av hundene. Hele 32 hannhunder var behandlet mot uønsket adferd, enten i form av hormoner eller ved kastrasjon. Slike høye tall indikere at det sannsynligvis ikke bare er gale forventninger eller feil håndtering av hunden som er opphav til problemet. Gemyttproblemer bør derfor tas alvorlig i det videre avlsarbeide.

Tabell 2. Helseproblemer hos Irish softcoated wheaten terrier. Den prosentvise fordeling er oppgitt i forhold til antallet som har svart på det enkelte spørsmål.

PROBLEMER/ DIAGNOSE	NEI		JA		TOTALT ANTALL SVART PÅ SPØRSMÅLET
	Antall	%	Antall	%	
Hud	330	67,8	157	32,2	487

Øye	443	92,5	36	7,5	479
Øre	240	49,7	243	50,3	483
Svulst	447	91,4	42	8,6	489
Hjerte	484	99,4	3	0,6	487
Nyre	473	97,7	11	2,3	484
Urinveisinfeksjon	458	95,2	23	4,8	481
Fordøyelsesproblemer	461	94,2	28	5,8	485
Hypothyreose			6		
Livmorbetennelse	252	98,0	5	2,0	257
Osteochondrose	482	100,0	0	0,0	482
Arthrose	466	98,3	8	1,7	474
Tannmangel	421	91,7	38	8,3	459
Bittfeil			53		
Annen sykdom	439	88,1	59	11,9	498

Tabell 2 viser en oversikt over helseproblemer hos wheaten-terrieren slik det kom frem i denne undersøkelsen. Øre betennelse syntes å være det mest utbredte helseproblemet, og er beskrevet å forekomme hos 243 hunder (50,3 %). Rasen har mye hårvekst i øregangene, noe som kan være en predisponerende faktor. Regelmessig stell og pleie av ørene vil virke forebyggende. Nødvendigheten av dette bør presiseres overfor valpekjøperne. Hunder med tilbakevendende ørebetennelse bør ikke brukes i avl.

Mer generelle hudproblemer er også hyppig forekommende, og i alt 157 hunder (32,2 %) har hatt problemer med huden; våteksem, allergi, kløe og irritert hud, eksem, utslett og sår. Ytre deler av øret samt hørselgangen fram til trommehinnen tilhører også huden, og berøres derfor ofte ved ulike former for hudsykdommer. Totalt 97 hunder hadde hatt både hudproblemer og ørebetennelse. Dette vil si at blant hundene med hudproblemer hadde 62 % også hadde hatt ørebetennelse. Av totalt 498 hunder som deltok i denne undersøkelsen hadde 300 (60,2 %) hatt problemer med hud, ører eller begge deler. Konklusjonen på dette må bli at rasen viser en relativt stor tendens til å utvikle problemer med både hud og ører, og det i mange tilfeller dreier seg om begge deler hos samme hund.

Tann- og munnhuleproblemer var også relativt utbredt. I en amerikansk undersøkelse om hund og helse fra 1999, ble det samlet inn data om 31484 hunder av ulike raser som hadde blitt undersøkt på private veterinærklinikker i USA. De mest utbredte problemene ble funnet å være tannstein (20,5 %), tannkjøttbetennelse (19,5 %), ørebetennelse (13 %), hudbetennelse (4,9 %) og en stor andel andre hudproblemer (16 %). Når det gjelder hvilke lidelser som er vanligst forekommende i den generelle hundepopulasjonen, er de i overensstemmelse med det som her er registrert hos Irish softcoated wheaten terrier. Det må imidlertid understrekes at hud / ørelidelse synes å være et langt større problem hos denne rasen, enn det som er vanelig i fleste andre raser.

Da denne undersøkelsen ble iverksatt, knyttet det seg stor interesse til opplysninger om nyresvikt hos de deltagende hundene. Dette var fordi arvelig nyrelidelser er beskrevet å forekomme i rasen (5,6).

I denne helseundersøkelsen er nyreproblemer beskrevet hos 11 hunder, og er altså lite utbredt. Klubben oppfordres imidlertid til å fortsatt følge med på nyreproblemer innen rasen, slik at det ikke blir et større problem ved mer intensiv avl. Det samme må også kunne sies om fordøyelsesproblemer, der langvarige symptomer bør lede til utredning om intestinal lymfangiektasi (PLE).

De fleste sykdommer skyldes en kombinasjon av arv og miljø. Noen sykdommer skyldes flere gener (polygenetisk) og andre er bestemt av enkeltgener. Det er fortsatt mange sykdommer med ukjent arvegang. Ved seleksjon for å bli kvitt ulike lidelser må det tas hensyn til arvegang og populasjonsstørrelsen. I hunderaser med liten populasjon vil dette derfor være vanskelig, da det lett kan føre til økt innavl. Større raser vil ha et langt større avlsmateriale til rådighet. Irish softcoated wheaten terrier må defineres som en liten rase. Dersom en ved sterk seleksjon prøver å avle seg fra ett problem vil det fort kunne oppstå andre problemer. Det bør unngås kombinere linjer med hunder der de samme problemene synes å forekomme.

Det er viktig at bare klinisk friske hunder med godt gemytt brukes i avl. Irish softcoated wheaten terrier vil kunne beholdes som en frisk rase i fremtiden, dersom det i det videre avlsarbeidet fortsatt brukes sunn fornuft og tas hensyn til de problemer som kom fram i denne helseundersøkelsen.